

TERESA VELLA

V době od 18. do 27. listopadu 1993 probíhala v galerii Design centra na Jakubském náměstí v Brně výstava z tvorby italské designérky Teresy Velly. Seznámili jsme se s ní na jarním brněnském veletrhu v roce 1993, kde vytvořila stánek firmy Philco. K navázání vzájemné těsnější spolupráce byl pak už jen krůček. Před vernisáží výstavy jsme ji požádali o rozhovor, který se, díky jejímu temperamentnímu projevu, změnil téměř v monolog, v němž bezprostředně odpovídala na otázky, které ještě ani nebyly vyřčeny, a vysvětlovala své přístupy k tvorbě.

ITALSKÁ DESIGNÉRKA
narozena 4. února 1959,

STUDIO:

Ripa di Porta Ticinese, Milano.

ABSOLVOVANÉ ŠKOLY:

1974 - 1978 Státní umělecký institut
Poggiardo (LE), oblast "Designu
architektury a interiéru", 1979 - 1985
D.A.M.S. vysokoškolský diplom Umění
hudby a divadla - Vysoká škola
v Bologni.

DOKTORSKÁ PRÁCE:

Průmyslový design. 1984 - 1986
Navštěvování studia Rudolfo Bonetto
v Miláně, příprava doktorské práce
a současně navštěvování kurzu "CAR
DESIGN" Rudolfo Bonetto - DOMUS
ACADEMY - Milanofiori.

Teresa Vella se narodila v roce 1959 v městě Maglie, ve slunné jižní Itálii, nyní žije a pracuje v Miláně. Po absolvování střední školy, na níž studovala architekturu nábytku a práci se dřevem, nastoupila na univerzitu D. A. M. S. v Bologni. Obsahová náplň studia, kterou si sama zvolila, což ostatně může každý studující, a vzájemná propojenost kombinací je pro naše poměry dost neobvyklá - hudbě a divadelní obory a zaměření na průmyslový design. Teresa Vella je však přesvědčena, že právě šife a rozmanitost teoretických i praktických znalostí, které měla možnost při studiu načerpat, se stala dobrým základem a východiskem pro její nynější tvorbu v oblasti designu a užitého umění. Univerzitní studia zakončila doktorátem a námětem její závěrečné práce bylo komplexní dílo Rodolfa Bontého. V této doktorské práci se jí podařilo provést první, dosud chybějící, vědecké shrnutí jeho díla. Při rozsáhlosti a mnohostranosti zpracovávaného materiálu se nedostala k podrobnému zhodnocení, ale tato odborná činnost se pro ni stala, jak sama říká,

křítem, který otevřel to, co v ní bylo ukryto. V další části našeho povídání nám Teresa Vella objasnila otázky týkající se jejího vlastního uplatnění a zároveň postavení designérů v Itálii.

Pro svou vlastní realizaci si zvolila nelehkou cestu. Návrhy pro podniky sedovala zpočátku proto, aby získávala zkušenosti. Jak nám vysvětlila, věci na objednávku jsou pro ni nutné i z hlediska ekonomického. Vytváří si tak prostor pro svou výraznou realizaci v oblasti užitého umění. Důsledná snaha o aplikaci uměleckých prvků a uplatňování kreativity je patrná v oblasti její designérské tvorby. Životní filozofie, kterou zvolila, z ní vychází v praxi a chce jí zůstat věrná, je občas velmi účinná i nepopulární kroky. Například musí dokázat odmítnout třeba i finančně přínosný projekt, pokud se neshodává s jejím pojetím etiky

tvůrčí a umělecké práce a nepřinášejí jí vnitřní uspokojení. Nemůže a nechce se smířovat s tím, že by byla nucena vytvářet neestetické věci, třebaže přiznává, že hledání zakázek je stále obtížnější. V současné době působí v Itálii velké množství designérů (teprve od loňského roku však existuje specializované studium průmyslového designu na fakultě architektury v Miláně), architektů, ale také řada pseudodesignérů, kteří pracují i zadarmo, jen aby mohli prokázat spolupráci s tou či onou firmou. Konkurence je velká a zároveň se ukazuje, že jen velmi malé množství podniků je ochotno vyvíjet a vyrábět nové věci. A ještě se jí tak stane, pak návrhy pocházejí většinou od konstruktérů a ne od architektů nebo designérů. Asociace designérů Itálie - ADI - sdružuje mimo školících profesionálů také výrobce, kteří jsou zapsáni v obchodní komo-

PHILCO
annuncia...

ře, ženy jsou architekti, inženýři, obchodní ekonomové, tedy složeni je poměrně různorodé. Podmínkou je pět realizovaných prací. V závěrečné části rozhovoru vytýčila a komentovala Teresa Vella hlavní oblasti své činnosti. Předměty a kresby, o nichž jsme hovořili, se staly součástí výstavy. Pro stránky časopisu jsme vybrali to podstatné, co nejvíce charakterizuje její tvorbu.

Východiskem se pro ni stává grafika - vizualizace, vyvíjející se znaky. Začíná tak proces hledání, výzkumu a nalézání smyslu znaku. Konkretizaci realizuje malými modely, obvykle z papíru či hliníku. Postupně dochází ke skutečným funkčním předmětům, z nichž se dá odvodit sériový, průmyslový výrobek. Grafická příprava potom může zákazníkovi sloužit k jeho propagaci v tisku nebo v televizi. Jednou z jejích domén a zároveň osobní láskou, je oblast užitého umění, hlavně kovové šperky, drobné plastiky a skleněná bižuterie. Zabývá se težením náhrdelníků od levných až po ty nejdražší a pokouší se dokázat, že krásné, dobré a funkční věci se dají dělat i z jednoduchých materiálů. Specifické tvůrčí přístupy dokazuje při zpracování skla, kde navazuje na slavnou tradici muránského tvůrčího centra. Již dlouholetá rozsáhlá spolupráce pojí designérku s firmou Philco. Od původní týmové práce se postupně odvíjela její vlastní činnost. Dokladem je realizovaný ovládací panel pračky, soubory grafiky a výstavní stánky na veletrzích spotřebního zboží v Birmě a Kolíně nad Rýnem.

K dalším aktivitám doktorky Teresy Velly je nutno připočítat práce v oboru scénografie a knižní kultury. Pro mnohostrannou a rozmanitou činnost v řadě výtvarných oborů a designu je vybavena nejen hlubokými teoretickými znalostmi, ale také nevšední tvůrčí invencí. Právem jí byla věnována první autorská výstava uspořádaná Design centrem ČR. Dovodnou akcí, která se setkala s velmi kladným ohlaselem u designérů, pedagogů a studentů, byl odborný seminář, na němž Teresa Vella přiblížila systém odborných škol se zaměřením na design v Itálii a kromě své vlastní tvorby prezentovala vývoj italského designu za několik posledních desetiletí.

PŘIPRAVILA JANA VOLFOVA
FOTO ARCHIV AUTORKY